

nak választotta meg; 1868-ban pedig élete legfontosabb feladatának teljesítésére nyert megbízást. Neki jutott a szerencse, hogy azt, a kire egy egész ország a jövőbe vetett hit és bizalom reményével tekintett; nyelvünkbe s irodalmunk szépségeibe beavassa, s hogy szívében ezen a nyomon, a magyar nemzeti szellem iránt szeretetet ébreszteszen. Nyolcz évig működött ebben az irányban, a magyar irodalmi életet lelkesítő, fogékony ifjú szellem oldalán, a kit megnyugvással bocsáthatott szárnyára 1876-ban, a kinek azonban nem adta meg a végzet azt, hogy az uralkodóház fényének emelésére s a mi hazánk javára értékesíthette volna mestere üdvös tanait, mint az ország első embere.

Dr. Rimely 1876-ban vált meg a trónörökös-től, a ki királyi atyja megbízásából sajátkezűleg adta át neki az uralkodó elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét, melyet már 1870-ben a lekéri javadalmas apátság adományozása előzőtt meg. Bécsből, a hol nemcsak a trónörökös-sel foglalkozott, hanem Gizella főhercegnőt és később Klotild főhercegnőt is bevezette nyelvünkbe és irodalmunkba, s a hol e mellett a Theresianumban magyar vizsgálati biztosi minőségben tett szolgálatokat: mint lekéri javadalmas apát tért vissza kanonoki stallumára, Pozsonyba.

A pozsonyi kanonokság a csendes visszavonultság nyugalmas napjait jelenti; Rimely tevékeny szelleme ott is talált elfoglaltatásra tért. Egyfelől a káptalani levéltárban buvárkodott, s megírta latin nyelven a pozsonyi káptalan történetét; másfelől pedig a közönség bizalma a vármegyei közelet munkásai közé hívta őt. Csakhamar megbízottsági taggá választották és élénk részt vett a munkát végző testületekben tizenkét éven át; míg nem Pozsony város katolikus hitközsége 1889-ben plébánosává választotta, a mely üdvösen betöltött térről most az illetékes tényezők találkozó bizalma a beszercebányai katolikus egyházmegye élére helyezi őt.

A beszercebányai püspökség nem tartozik a dúsan javadalmazottak közé. Állásához képest úgyszólván szerény anyagi viszonyokra van utalva a javadalmas. Alig egy-két főpaptársa osztozik vele e részben. Nem várunk hát tőle anyagi előzeteket. Neki Beszercebányán elég munkát fog adni a felsővidék egész-ségtelen irányzatoktól nem egészen mentes helyzete; mert az a vidék, a honnét legtöbbször jut hozzánk államellenes mozgolódás híre, jórészt az ő egyházmegyéjébe tartozik. Mi a beszercebányai püspöktől főleg azt várjuk, hogy az év legnagyobb részét őrhelyének szentelje s éber szemét nyitva tartsa szüntelen. Nekünk ő Beszercebányán akkor lesz jó püspök, ha a hívek közvetlen lelki vezetőit nemcsak a béke, szelidség és testvéri egyetértés hirdetőjévé kötelezi, hanem a hazafias érzésnek a szívekbe csepegtető apostolává is avatja: s nekünk ő mindenképpől akkor lesz jó püspök, ha a gondozása alatt álló iskolákat arra való s a nemzeti eszméért lelkesülő tanítókkal látja el. Jó pap, jó tanító biztos védszer államellenes irányzatok ellen, a minek igazságát alig ismerheti valaki jobban, mint maga dr. Rimely Károly, a ki ezt a két magas tiszteletet hosszú életpályája folyamán kitünően töltötte be. △

DR. CSELKA NÁNDOR,

FŐLSZENTELT PÜSPÖK ÉS BUDAPESTI ÉRSEKI HELYNÖK.

A képviselőházban 1891 évi február hó 18-án gróf Andrássy Manó azt az indítványt tette, hogy Magyarország hercegprímásának székhelye Esztergomból a fővárosba helyeztessék

át, s nyomban utána gróf Csáky Albin vallás-és közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy ezen óhaj az ő nézetével is találkozik, reményét fejezve ki egyuttal az iránt is, hogy a keresztül-vitel alig ütközhetik akadályba.

Ezen nyilatkozatok idején a primási székhely Simor János elhunytával üres volt. Azóta két év telt el; új primás foglalta el a díszes széket s a megpendített eszme is legalább lényegében testet öltött. Egészeben egyelőre nem volt keresztülvihető, de mi értéke szerint becsüljük az elértet is, mert tudjuk, hogy régi, megszokott helyzetek megváltoztatása százféle akadályba ütközik mindenütt. Nálunk is így történt. A közvetlenül érdekelt felek egymásután szólaltak fel ellene. Az esztergomi, a pozsonyi káptalan, ő felségéhez és Rómába fordult aggodalmaival s a végleges áthelyezés kérdése ily módon egyelőre lekerült a napirendről; de a lefolyt két év alatt mindemellett is nagy lépést tettünk a czél felé.

Magyarország hercegprímását eddig három évenként egy-egy sátoros ünnepen láttuk a fővárosban; most az év jelentékeny részét Budapesten tölti; s ez év első napjától állandó érseki helynöke van itt, a kinek vezetése alatt rendszeres szentszék működik.

Hogy a mostani primás hosszabbban itt időz, abban sok része van a főváros iránt érzett egyéni vonzalmának is, a mit mi nagyrabecsülünk; de nagyobbra becsüljük az érdemeket a másik oldalát, hogy bizonyos időben egyéni vonzalomra tekintet nélkül is köteles a fővárosban tartózkodni. Nevezetesen ő felségének köztünk léte s az országgyűlés munkálkodása idején.

A kultuszminiszter által a székhely áthelyezése érdekében megindított tárgyalások eredménye ugyanis az lett, hogy a kormány előterjesztésére ő felsége elrendelte, hogy az itt tartózkodás kötelezettsége az érsekséget adományozó királyi adománylevelbe új tételként fölvetessék, a mi tényleg meg is történt; s elrendelte a felség egyuttal azt, hogy állandó érseki helynöknek Budapesten alkalmazása érdekében a hercegprímás tárgyalásokat indíttson. Ennek eredménye: Cselka Nándor választott püspöknek vicarius minőségében közelebb történt ünnepélyes beiktatása.

Elismerés illeti a hercegprímást, hogy a tárgyalásokat rögtön megindította, ezen közzük-ségnek megfelelő czélt ily gyorsan megvalósította, s hogy a szentszékek egybekötött vicarius élére a főváros egyik ismert és köztiszteltben álló egyházi férfit helyezte. Cselka Nándor, bár Pozsonyból került ide, tulajdonképp budapesti, mert pozsonyi kanonoksága elfoglalása előtt harmincz évig egyik kedvelt plébánosa volt a fővárosnak.

A budapesti érseki helynök székére, ép úgy mint minden fontos állásra, természetesen sok pártfogolt érdekében tettek a hercegprímásnál lépéseket.

— «Eminenciás uram! — szolt egy főrangú úr a primás előtt, — Cselka beteges, rossz a lába.»

— «Annál jobb a feje — válaszolt a hercegprímás — s nekem arra van szükségem.»

A hercegprímásnak teljesen igaza van. Cselka világos fő. Képzett, tanult, eszes embernek ismeri mindazt, a ki vele valaha érintkezett. A mi a betegességet illeti, neki bizony sokat kellett küzdenie e téren az utóbbi években, de szerencsésen legyőzte azt pater Kneipp vize segítségével. Évekig Würshofen híve volt, míg nem a mai eredményt elérte.

Cselkának Budapestre jövetelét örömmel fogadta a főváros közönsége s ennek lelkesen adott kifejezést, midőn új hivatása megkezdése czél-

jából az év első napjára ide érkezett; és meg-tisztelő ovációban részesítette őt múlt hó 11-én áldozó csütörtökön is, midőn a hercegprímás a belvárosi plébánia-templomban püspökké föl-szentelte.

Az első budapesti érseki helynök életrajza adatait a következőkben foglaljuk össze:

Cselka Nándor 1834 július 10-én született Hontmegyében, Vámos-Miklós. Atyja, Károly, jegyző és kántortanító volt s ő vezette be fiát az ismeretek elemeibe, kit utóbb Selmeczbányára küldött a kegyestaniórend gimnáziumába; a honnét a IV-dik osztály elvégzése után tanulmányai folytatására Esztergomba ment. Itt találta őt a szabadságharc vihára, s az alig 15 esztendősi fiú azonnal beállott az akkor Esztergomban állomásozott vadászszázalój soraiba, de nagy volt az elkeseredés, midőn az ezredes levette a csákót a fejéről s mint a katonaeletre gyengét, jóakaró szavakkal visszaküldte az iskolába.

A gimnázium hatodik osztályának sikeres elvégzése után Cselka az esztergomi főgymnázium növendékpapjai közé lépett s Pozsonyba került a Szent Imréről nevezett kis szemináriumba. A nyolczadik osztályt Nagy-Szombaton végezte, a hol jeles tanár — Hidassy, Samassa, Császka, Szuppan — nagy hatással voltak rá.

Theologiai tanulmányait a bécsi Pázmány-intézetben kezdte, de itt önálló gondolkodása, főképp pedig nyíltan bevallott magyar érzelmei miatt csakhamar összeütközésbe jutott az akkori előjárókkal s a harmadik évben már Pestre került s itt is végezte be tanulmányait.

Áldozórá 1857 július 27-én szenteltetett, s Hontmegyébe, Vasbóra került káplánnak, a honnét fél évi működés után, 1858 február 25-én, Buda-Ujlakra helyezték át s ez időtől pozsonyi kanonokká történt kinevezetéseig állandóan a fővárosban működött.

Ujlakról a Terézvárosba, majd 1864-ben a belvárosba került, a honnét két év múltán, saját kívánságára, visszatért a Terézvárosba. Itteni káplánkodása alatt, 1869 októbertől 1872 végéig, szerkesztette a «Religio» című egyházi és irodalmi folyóiratot s IX. Pius 1871-ben saját kezű aláírásával ellátott brevélét tüntette ki, s egy év múltán pápai kamarássá nevezte ki. Ugyanez év szeptember havában a rovereói tudományos akadémia tagjává választotta. Szerkesztősege harmadik évében Simor János, saját kérésére, felmentette őt az állásától s utódja báró Hornig Károly, a mostani veszprémi püspök lett.

A «Religio»-n kívül még a «Katholikus kérdések»-et, továbbá a «Fasciculi ecclesiastici» és a «Társulati értesítő» című folyóiratokat is szerkesztette.

Közel húsz éves káplánkodás után, a mely idő alatt a vakok intézetében is úgyszólván szakadatlanul működött, mint hitoktató: ő-budai plébánosává választott meg 1877 május 2-án, a melynek megerősítését a főváros a hercegprímáshoz intézett ajánló levelében nevezettnek hitbuzgalmát, jeles tehetségeit és húsz évi segéd-lelkészi működése alatt nagy buzgalommal szerzett érdemeit méltányolva kéri. A főpásztori megerősítés nyomon követte május 12-én a fel-terjesztést.

Cselka mint plébános rendkívül tevékeny volt. Az ő-budai kápolna, a kálvária, a Mária- és a Damasus-kápolna restaurálása, valamint az ő-budai útjemető újjáalakítása mind az ő érdeme. Saját plébániáját is restauráltatta és értékes szobrokkal látta el. A főváros kórházaiba az ő indítványozására hozták be az apécákat, s ő honosította meg 1878-ban a Szt.-Vincze testvéreket. 1878-ban fővárosi bizottsági taggá választott. 1882-ben a budapesti egyházkerület esperesévé lett, s beiktatása napján, július 27-én, tartotta ezüst miséjét s ugyanezen évben kapta a felhívási prépost címét.

Mint budapesti esperes ő rendszeresítette a magyar istentiszteleteket és nagyon sok része van abban, hogy a fővárosi közgyűlése 1884 januáriusban 23.000 forintot szavazott meg a katolikus hitoktatás czéljaira.

A tevékeny papot 1886-ban betegsége akadályozta addigi munkássága folytatásában, 1888-

ban azonban javult egészségével ültette meg fővárosi lelkipásztorának 30 éves jubileumát.

Ekkor távozott harmincz éves működés után a fővárosból s ment Pozsonyba kanonoknak, a mi az ő hite szerint is egyértelmű volt a végleges nyugalommal. Kelletlenül törődött bele a gondolatba s még a vaskorona-rend által se vizsgálódott. Visszavonultan, egészsége ápolásának élt, távolról sem sejtve, hogy őt, a félretett, valamikor ismét a tevékenység terére viszi az útja. Időközben székrekesedés állott be Esztergomban, s az új hercegprímás, a kit királyi elhatározás közt a budapesti vicarius szervezésére, kibozta kényszer-nyugalomból a fővárosi hitéleti viszonyaival teljesen ismerős pozsonyi kanonokot, azzal kezdve, hogy legelőször is kinevezette esztergomi kanonokká. Annak az az értelme, hogy négyezer annyi jövedelmet juttatott neki, mint a mennyi mint a pozsonyi káptalan tagjának volt. Aztán a pápához fordult Rómába, in partibus-püspökké leendő kinevezetése érdekében, azzal a kéréssel, hogy őt püspökké föl is szentelhesse. Annak meg az a czélja volt, hogy a Budapestre kiszemelt érseki helynök püspöki ténykedéseket is végezhesen. Mindezek gyorsan ténnyé váltak, úgy, hogy a múlt év végén teljes fölserelten vonulhatott be budavári lakásába dr. Cselka Nándor, a hol ez év első napja óta végzi teendőit. Képességei és egész egyéniségénél fogva szívesen látja őt fontos hivatásában az egész főváros.

D. M.

A TILINKÓ.

A minap a mezőre mentem
S ott egy vén fűzről ágat metsztem
Tilinkónak, hogy megcsináljam,
A mint csináltam hajdanában.

A zengő szerszám hamar kész lett,
Teljes volt rajta a művészet,
Egyedül csak a hangja tetszett,
Valami szörnyű gyerekesnek.

Azt a búbájós, édes hangot,
Mely a tilinkón régen hangzott,
Valamikor a gyermekkorban:
Csak nem találtam meg, hogy hol van.

Teremtő isten! hát azóta
Más lett talán e hangadó fa?
Vagy az esztendő nagy során át
Ennyire magam változám át?

Akárhogy van: most mindegy az már!
Bánat, panasz itt mit sem használ.
Telik az idő és az élet
Egyre sivább és szegényebb!

Oh, mert hol van ám az erő, mely
Dacznol tud a vas idővel,
S mely a tilinkó régi hangja
Édes zenéjét visszaadja! . . .

JAKAB ÖDÖN.

GRAHAM ÚR KALANDJA.

Elbeszélés.

Irtta Dircks S. Angolból fordította ifj. Szász Béla.

Negvenegy éves és agglegény vagyok. Egész életem munkás és feddhetetlen volt.

Olyan pontos vagyok, mint az óramutató. Minden áldott reggel két perccel 10 óra előtt a west-hampeadi vonatra ülök, a portlandi-úti állomásról omnibuszon bemegyek a City-be. És minden este ugyanazon az úton megyek haza. Mindenben a rendszerességem vagyok barátja, és hiszelek vele magamnak, hogy egész életemet pontos rendszerességgel osztottam mindig be. Ezt különben mindenkinek ajánlom, a ki az életem minden nagyobb baj és kellemetlenség nélkül akar keresztülni. A baj és kellemetlenség csak ott kezdődik, a hol az ember — valamely előre nem látott körülmény folytán — a rend-

szerelességtől eltérni kénytelen. Ilyesmi — hála Isten — egész életemben csak egyszer esett meg velem, de tudom Istenem, nem is feledek el soha, a míg élek, mert nagyon keservesen okultam belőle.

Bölcs rendszerességemhez tartozik ugyanis a többek közt, hogy mikor elmegyek hazulról, mindig magammal viszem ernyőmet, a melyet ha a nap süt, napernyő gyanánt, esőben pedig mint esernyőt használok.

Egy végzetes alkalommal — az ernyőmet ott-honn feletem, és pontos életrendemtől való ez az eltérés bizony-bizony majdnem végzetes lett rám nézve . . .

Mikor a vasitott ezt észrevettem, bizonyos előérzet támadt bennem, hogy ennek igen komoly következményei leendnek. S erről olyannyira meg valék győződve, hogy szinte bizonyos tompa lemondással vártam a bekövetkezendő katasztrófát, — a mi be is következett.

Mindazáltal minden szerencsétlenség nélkül érkeztem be hivatalomba, a hol a délelőtt folyamán ügyeimet oly szerencsésen végeztem el, hogy könnyelműen egészen megfeledeztem a rám váró végzeteljes következményekről, s mikor délben az omnibuszon szokásom szerint a bakra ültem, olyan jó kedvem volt, hogy egy szivart adtam a kocsisnak, még magam is rágyújték egyre. Minden különös esemény nélkül végig döcögöttünk a hosszú Fleet-úton. A Strand-színház közelében egy idegen ült fel a kocsi, és a bakon a kocsis és közém furakodva foglalt helyet. Ez kissé bosszantott, miután a bakon rendesen csak a kocsisal ketten szoktunk ülni, a mit én mindig engemet mint törzsvendéget és rendes utazót megillető előjognak tekinték, mindazáltal — békés természetű ember lévén — az idegennek egy szót sem szólottam, s mindössze magamban — hogy meg ne hallja — morgogtam ezt a szót: «Pimasz», és — bár az igazat megvallom, meg se néztem — elhatároztam magamban, hogy egy egészen közönséges fráter, a kiről csak a legrosszabb véleménynyel lehet az ember.

E közben oly sűrű köd ereszkedik az utcákra, hogy tiz lépésnyire sem lehetett látni. S hogy a helyzet annál rosszabb legyen, néhány nehézséges eső-csepp esett a kalapom tetejére. Mindjobban kezdtem visszatérni a délelőtt bennem támadt azon erős meggyőződéshez, hogy ha az ember eltér rendes megszokásától, az boszultalanul sosem maradhat. Láttam, hogy esernyő hijában teljesen bőrig fogok ázni és legjobb esetben is el nem kerülhetek egy hatalmas muszka-náthát.

— «Szabad felajánlanom az esernyőmet?» — kérdé egy halk, barátságos hang mellett.

A kocsis közé és közém furakodott idegen volt. Csak most néztem meg először, és láttam, hogy vékony kis emberke, sápadt, beretvált arcza. Érezvén, hogy magamvele vele szemben nem volt igen nyájás, kissé közelebb húzódtam az ülés széléhez, mi által neki valamivel kényelmesebb helyet engedtem a kocsis közt és köztem, — s a nekem felajánlott esernyőt kegyesen elfogadtam. Tisztelegő nagyságú ernyő volt, úgy hogy mindakettőnknek elég védelmet nyújtott az egyre sűrűbben eső-pőgő eső ellen.

Mindazáltal tartózkodtam vele társalgásba bocsátkozni és benne is volt annyi tapintat, hogy tovább egy szót sem szolt.

Az Oxford-czirkusznál, az én állomásomtól még mintegy fél órányi távolságban, az idegen hirtelen megállította a kocsi és felemelkedett helyéről:

— «Rendkívül sajnálom, de kénytelen vagyok itt leszállani.»

Az eső ekkor már csak úgy zuhogott. Éreztem, hogy helyzetem kétségbejöt, a mit hihetőleg arcom is elárult.

Ismeretlen jöltevőm a kocsi-lépcsőről visszafordulva szolt:

— «Ha nincs ellenére, elvezethetem itt a közelben egy jó helyre, a hol az eső végét nyugodtan bevárhatja. Remélem, hogy egy óra múlva ki fog tisztulni.»

— «Inkább később, de szárazon», tanácsoltatá jóakaratólag a kocsis, és én, gondolva, hogy a következő vonattal még elég jókor haza érkezhetem, az ajánlatot elfogadtam, s a vékony emberke oldalán és esernyője alatt elindultam az Oxford-út hosszában.

Nem sokára jobbra egy mellékutczába fordultunk be, aztán megint jobbra fordultunk, aztán meg balra és megint jobbra, a míg végre egy egészen elhagyott utcácskára értünk, és nekem halvány sejtelmem sem volt róla, hol járunk. Hogy a szives segítséget megháláljam, több ízben kísértém meg, beszédbe ereszkedni útársammal, de ebből egy-két érthetetlen szónál egyebet kivenni képes nem valék.

Egy lámpa alatt hirtelen megállt.

— «Szabad kérnem valamire?»

— «Mindem este!»

— «Hogy Ön soha senkinek sem fogja elárulni, hogy hová vezettem Önt.»

— «Uram», — feleltem, miközben e miatt a különös kérdés miatt kezdtem magamat igen kényelmetlenül érezni, — «még ha meg akarnám mondani, se tehetném, mert teljességgel nem tudom, hol járunk.»

— «Tehát elfogadja föltételemet?»

Igent intettem.

— «És még egyet. Ön szives lesz, soha és semmi körülmények közt el nem árulni, hogy velem valaha találkozott.»

Kijelentettem, hogy szives leszek.

El nem tudtam képzelni, hogy mit akar velem, és kezdtem komolyan megbánni, hogy vele jöttem. Sötét, szűk utcában voltunk, sehol egyetlen élő lélek és az eső úgy ömlött, mintha öntötték volna. Kezdtém gondolkodni, de aztán azt gondoltam, hogy az a nagy elővigyázat társam részéről inkább azt mutatja, hogy ő neki van oka tölem félni, és kissé megnyugodtam.

Néhány perez múlva társam befordult egy kapualjba és szólanul intett, hogy kövessem. Mielőtt jobban körül nézhettem volna, hogy miféle háza jutottunk, már egy szűk, sötét folyosó-félén éreztem magam előre tuszkolatni.

— «Biz itt sötét van, de majd mindjárt gyújtunk világot», biztatott kísérőm.

Sötét csigalépcsőn botorkáltunk fölfelé. Aztán megint egy sötét folyosóra értünk, itt jobbra, aztán balra és megint jobbra fordultunk.

— «Itt vagyunk», hallottam a sötétben kísé-

Újra megtöltötte poharamat, de feltűnt, hogy ezt felém háttal fordulva tette.

röm hangját, aztán kulcsnyikorgást, ajtónyitást, és — egy alacsony, tágas szobában voltam, melynek tulsó végén a kandallóban tűz égett, melynek lobogó lángja tánczoló árnyakat rajzolt a fehér falra. Kisérom a fal mellé lépett, valami csavarfélén egyet fordított, és a szoba egyszerre villamfényvel lett megvilágítva.

A közből és esőből szabadulva meg, s a hideg, nyirkos levegőről jöve, a szoba kényelmesnek, majdnem barátságosnak tűnt fel. A falakat kárpit, a padlózatot perzsa-szőnyeg takarta. A kandallón egy emberi koponya állott, a kandalló felett pedig a falra kannibáli fegyverek, vasas buzogányok, lándzsák és nyilak voltak felaggatva. A szobában négy-öt üveges szekrény volt, az egyikben könyvek, a többiben különböző műszerek és kézműves szerszámok. A közepén asztal, tele írással, az asztal körül néhány szék.

Az idegen egy székeltölt a kandalló elé szá-

— «Akkor nagyon rosszul teszi, hogy pálinkát tart házában. A kísértés így sokkal erősebb. Különben nagyon sajnálom, hogy kísértésbe hoztam.»

— «Soha se csináljon a miatt magának szemrehányást. A pálinka mint pálinka, semmiféle csábító-erővel sem bír rám nézve.»

Kiváncsian tekintettem rá, nem értve, mit akar ezzel mondani.

— «De meg akarván tudni, milyenek a pálinka-ivás tünetei, legjobbnak tartottam azokat saját magamon észlelni. Miután az első kísérlet eredményre nem vezetett, megismételtem. A lehetőség határain belül mindent megtettem.»

— «Hogyan?!» kiáltam rémülten.

— «Ágyba feküdtem, és minden egyéb táplálékot megtagadva magamtól, becsülettel hozzá láttam a pálinka-iváshoz. Az ötödik nap már a legfényesebb eredményt értem el.»

— «Őn társaságunk első vendége» folytatá Thompson — «és lehetséges, hogy az utolsó. Ez a szoba itt a Lélektani-Bizonyossági Társaság gyűlésterme.»

(Vége következik.)

JÓZSEF FŐHERCZEG A HORTOBÁGYON.

Már régebben, 1884-ben meghívta Debreczen város polgármestere József főherceget a Hortobágyra még egyszeri meglátogatására. A főherceg, kit a magyar népeletem minden jellemző nyilatkozása melegen érdekel és gyönyörködtet, elfogadta a meghívást és május 30-ikán, a debreczeni hadgyakorlatok bevégezése után, a városnak nagy lelkesedése mellett meglátogatta a Hortobágyot.

Az első nap délutánján megnézte a Nagyerdőt, az épen ott mulató növendék-lánykák

Lovag Chylinaky György debreczeni fényképe után.

JÓZSEF FŐHERCZEG A HORTOBÁGYON. — Egy csikó elővezetése.

momra s néhány hasáb fát vetett a tűzre. A mint jobban szemügyre vettem, láttam, hogy a feje közepe egészen kopasz és koponyáját mint egy koszorú veszi körül az összes göndör haj. Szemöldökei sűrűk s nagyok voltak, szeméi szűrök, fogai kicsik és fényesek. Orra kicsiny, homloka magas és feltűnően előre domborodó. Nagyon előzőken házigazdának látszott. Finom pálinkával és szivarral szolgált. Gyanúm és ellen-szenyem lassacskán oszlani kezdett.

Keveset beszéltem.

Észrevettem, hogy társam nem ivott, miért is figyelmeztettem, hogy át lévén ázva, a meghülés ellen a legbiztosabb óvszer egy kis jó pálinka, s tölteni akartam neki.

— «Nem iszom.»

— «Nem szokott soha pálinkát inni?» kérdeztem.

— «Sőt inkább mostanában is delirium tremens rohamokbam szenvedek.»

Részvétellel tekintettem a szegény emberre.

Nyugodt, komoly magatartása lehetetlenné tette, hogy szavaiban kétkeljek.

— «Tisztelt —» megálltam, nem tudva, hogy hogyan hívják. «Az én nevem Graham Rikárd,» mondtam aztán.

Szótlanul bámult a tűzbe, mintha nem hallotta volna szavaimat. Ismétlém.

— «Igen örülök, mélyen tisztelt Graham úr, hogy szerencsém lehet Önhöz. Az én nevem . . . mondjuk: Thompson Horaczió. Sok egyéb más nevem is van bár, de, ha megengedi, ez alkalommal talán ez az egy is elég lesz.»

Ismét kellemetlen érzés lepett meg. Ki ez az ember? Mit akarhat még velem?

Egy ideig hallgattunk. Thompson újra megtöltte poharamat, de feltűnt, hogy ezt felém háttal fordulva tette. Majd a csendet így töré meg:

— «Szabad kérdeni, hogy tetszik Önnek a szobám, akarom mondani a szobánk, mert itt van társaságunk gyűléshelye.»

Társaságunk!? Mintha világosodni kezdett volna a sötét titok. Valami titkos és bizonyára bűnös szöveget gyűléshelyére jutottam. Ezért kellett hát a titoktartási fogadalom!

majálisát, este tért vissza a Bika-vendéglőbe, hova mindig szállani szokott. Vacsora alatt a Rácz Károly egész zenekara huzta volna, de a főherceg csak egynehányat választott ki a bandából, megjegyezve tréfásan, hogy a magyar ember három szál cigány mellett szokott igazában mulatni.

Május 30-ikán reggel, miután a főherceg reggelijét — paprikás szalonnát fekete kenyérral és rettekkel — elköltötte, 7 órakor indult a külön vonat, és 1/29-kor ért a Hortobágyra. Az állomásról azonnal a csárdához hajtott a városnak és a szomszéd birtokosoknak ott váró fogatain, környezete, a polgármester és gróf Degenfeld főispán társaságában.

Villásreggeli után kocsiakra ültek s körutat tettek a pusztán. Az utóbbi esős napok felvidították a Hortobágyt azelőtt még néhány nappal szomorú képét, a fű megindult, s az istenadta marhák ezrei vígan legelésztek a szikes mezőn. A három óráig tartó körúton mindent megnézett a főherceg, Fülöp János gulyást és a puszták lakói közül másokat is szívesen meg-

szólított. Gyönyörködött a város czifra-ménésében, megnézte a törzsgulyát, a esődör-ménest. Képeink ezen jelenetekből vannak véve, mikor a főherceg a gulya megtekintésére indul, és mikor egy csikót vezetnek elébe, melyet katonai kísérettel és a főispánnal tekint meg. Midőn a pásztorokat, csikósokat lóháton látta, azt a megjegyzést tette, hogy ha még egyszer eljön, egyik háts lovát is elhozatja és lóháton járja be a pusztát.

Egy óra tájban a pusztai nép éljenzésétől kísérvé, visszatért a csárdához, a hol rövid pihenő után ebédhez ültek. Itt mutatta be Fülöp János uram szakács művészetét* a bográcsban főzött tésztaiskásával, az alföldi kedves ételével,

ohati pusztát. Majd áldást kívánt a frigyre, melyet ő fensége fia szeretett királyunk ő felsége unokájával kötött. A főherceg nyomban válaszolt; megköszönte Debreczen vendég szeretetét és azt mondta, hogy valamint boldog emlékü édes atyja tettel-lélekkel a magyar haza szolgálatában állott, abban őszült és halt meg, úgy ő is mindent megtett arra, hogy fiából is épen oly jó magyar váljék.

Ebéd után az egész társaság kivonult a nagy álláshoz. Majd a Rácz bandája elhúzta a többek közt a juhtartó, azután a lúttartó gazdák Debreczenben annyira kedvelt nótáját és az «Isten áldd meg a magyart».

Négy óra felé újra kocsiakra ült a társaság s

a reggeli gyorsvonattal utazott el, búcsúzása alkalmával ismételtén kifejezve meglegedését és köszönetét.

AZ ERDÉLYI KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET KÖZGYŰLÉSE DEÉSEN.

Az erdélyi közművelődési egyesület immár kilencedik éve, hogy megalakult és minden hasonló célra alakult egyesületek között a legnagyobb és legtekintélyesebb intézette nőtte ki magát a magyar társadalom áldozatkészségéből.

Hasznos és fontos feladatát az országnak a nemzetiségek által leginkább veszélyeztetett területén, az erdélyi részeken van hivatva telje-

Dunky testvérek fényképe.

AZ ERDÉLYI KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET KÖZGYŰLÉSE DEÉSEN.

A közönség csoportosulása a templom körül, hol a gyűlés tartott.

melyből a főherceg igen jóízűen evett. Meg is becsülte, mert mikor az ebéd folyamán crém-mel kínálták, «nem rontom el — mondá — a tészta kása ízét.» Általában az egész ebéd a legkedélyesebb hangulatban folyt le.

A polgármester köszöntötte fel ő fenségét, megemlékezvén pohárköszöntőjében, hogy a főherceg dícső emlékü édes atyjának pártfogása tartotta meg Debreczennek a Tisza felé a Hortobágyot kiegészítő részét, a 10 ezer holdas

* Szakács minőségében fel volt hatalmasza a városból bizonyos mennyiségű ital elfogyasztására. A számla, melyet a városnak pár nap múlva benyújtott, mutatja, hogy Fülöp János nem csak főzni tud, hanem ékesen fogalmazni is. «Az Nagy-Hortobágyon volt kirándulás József főherceg érdekében felmerült ivás-költségeimről, Fülöp János tinó-gulyás,» 16 pohár sört számított fel, mert «főzőkor — mint mondá — és melegben a ser jobban megemberel, mint a bor.»

bejárta az ökörföldet. A magyar juhnyáj annyira megtetszett a főhercegnek, hogy kis-jenői uradalmába azonnal megrendelt két koszt, négy anyát. Végül pedig ajándékokat cserélt ki a főherceg Debreczen városával. A város néhány hosszú szarvú, fürtös bundájú magyar juhot küld ajándékba, ő fensége pedig maga ígért viszonzásul kiválasztani egy bikát a város törzsgulyája számára. «Nem kurta, molyos szarvú lesz, — mondá, — mert látom, hogy itt a szép villás szarvút szeretik.»

Mikor a másfél ezer darabból álló ökörgulyát megnézték, nevetve kérdezte a főherceg egyik altábornagyától: «Mit tenne, ha háborúban egy ilyen ökörcorda kerülne az utjába?»

Hat órakor indult vissza a külön-vonat és este 1/2 8 órakor érkezett a debreczeni pályaudvarba, hol az összegyűlt nép lelkes éljenzéssel fogadta a szeretett főherceget, ki másnap

síteni és e feladat sikeres végzésére immár egy millió forintnyi vagyonnal rendelkezik.

Az egyesület elnöke, gr. Bethlen Gábor, kinek oldala mellé mint alelnökök és az egylet más tisztviselői, az erdélyi hazarész sok tekintélyes férfa csatlakozik.

Az egyesület évi közgyűléseit az ország különböző városaiban szokta megtartani. Idei közgyűlése Deésen (Szolnok-Dobokamegye) volt, hová az ország minden részéből számosan érkeztek, hogy a közgyűlésen részt vegyenek.

Deés ez alkalommal ünnepi díszet öltött. Az oda seregülő nagy számú vendégeket a 100-as bizottság várta gr. Korniss Viktor vezetésével, a vasúti állomáson. Onnan zeneszóval és lovas bandérium kísérete mellett történt a bevonulás a városba, hol az ünnepélyességek egész sorozata következett.

Ez ünnepélyességek egyik jelenetét mutatjuk be a Dunky fivérek kolozsvári fényképezeti cég felvételében, mely a szakadó eső daczára is igen szépen sikerült. Képünkön a hatalmas

református templom és környéke látható, telve a nagy számban összesereglett közönséggel, melynek sorait jobbféle népszelet vidéki alakok is tartják, jóléti, hogy e hazafas ünneplésén az egyszerű falusi nép is jelen kívánt lenni.

RÉGI RÓMAI UJSÁGOK.

Bajos volna kimutatni, hogy mikor, és hol keletkezett az első ujság, csak annyi bizonyos, hogy már nagyon régen gondoskodtak az érdekesebb napi híreknek irásos terjesztéséről, vagyis igen régi időkből találunk már olyan irodalmi termékek-félékre, a melyeket minden kezdetlegeségük mellett is, hírlapoknak kell mondanunk. Természetes, hogy ezek az ó-kori hírlapok a mai, óriási fejlettségű ujságok mellett úgy terjedtem, mint tartalom és jelentőség tekintetében egészen elenyésznek, mindazonáltal nagyon érdekesek lehetnek előttünk.

A régi rómaiaknál, már Krisztus születése előtt jóval jelentek meg rendezes újságféle kiadványok. Még pedig eleinte úgy, hogy a főpap, a Pontifex Maximus, a fontosabb napi eseményeket összegyűjtve, egy táblára felíratta, s a táblát hivatalos helyisége falára kiakasztatta, hogy a közönség elolvashassa.

Csakhamar aztán akadtak olyan élelmes vállalkozó szellemek, a kik a tábla újdonságait lemásolva, az így «megszerkesztett» ujságokat árulták olyanoknak, kik nem akartak a főpap táblájára előtölöngani. Sőt ezen ó-kori szerkesztő-kiadók, ilyenformán megcsinált ujságikat vidékre is elküldték.

Később a főpapok felhagytak a táblák kifüggesztésével, hanem az említett szerkesztő-kiadók annál buzgóbban hajhászták a híreket, s ujságaikba olyasmiket is bevettek, a melyek a főpapi táblákra soha rá nem kerültek volna, minél fogva a hírlapok még érdekesebbek és kaposabbak lettek.

Sajnos, hogy ezek az ósrégi ujságocskák nagy részét megsemmisültek; csak kevés töredék maradt fenn napjainkig. E kevés maradvány is azonban szerfelett érdekes és tanúságos, s közlünk is belőle néhány számot.

Az egyik ujság Krisztus születése előtti 168-ik évből, következésképp írja márcz. 29-ik számában: «Villámolt, dörgött és a villám kevéssel delután, beleütött egy tölgyfába a Velia tetején. — Az alsó Janus melletti csapadékban verekedés volt, s a «Sisakos Medve» koresmárosát keményen elverték. — Titinius, plebeus aedilis, megbírságot a mészárosokat, mert vizsgálatlan húst árultak. A bírságpénzből szentélyt építnek Lavernának, a Tellus temploma mellett.»

Ennyi az egész szám. Nézzük a többiekét: **Márczius 30.** Vebiben kő-eső esett. — Postumius néptribun viatort küldött a konzulra, mivel nem akarta kellő időre összehívni a szenátust. P. Decimus néptribun azonban, közbenjárásával kiengedte a dolgot. — Anfidius, a «Cimber Pars» című változlet tulajdonosa, sok adósság hátrahagyásával megszökött, de megcsapták s Balbus praetor elé állították. Itt azonban kitűnt, hogy a rábizott idegen pénzekben nem esett hiány, minél fogva csak arra szorították, hogy mindenkinek fizesse vissza a magáét.

Márczius 31. A latin-ünnepet megölték áldozattal az albai hegyen; húsosztás is volt. A Caelioluson tűz volt, 7 ház egészen, 4 részben leégett. — Nerva legátus elfogta Demiphon kalózkapitányt, s keresztire feszítette. — Az érdőben kifűzték a vörös zászlót, s a konzulok újra feleskették az ifjúságot a Mars mezőjén.

Április 1. Paulus konzul és Octavius praetor, hadi felszerelésben elhagyták a várost s Macedoniába indultak, roppant nagy sokaságtól kíséretve; óriási lárna volt az egész Sacra Vián, egész a Carinaiig és Streniáig, s felzavarták az egész szomszédságot. — Eltemették Marcit, a Sextus leányát: több volt a nép, mint a kísérő. — Sempromius főpap kihirdette a Megalesiákat. (Cybele ünnepe.)

Április 2. Baebius praetor, a főpap javaslatára «szent tavasz» fogad. — Az aetoliai követeknek kiadták a szokásos ajándékot, huszezer ast; kísérőik felényit kaptak. — Aebatius elutazott a tartományába, Sziciliába. A. és L. Metellus, a Marcia fiai, anyjuk temetése alkalmával, színi előadással egybekötött történetet adtak a népeknek. — A karthágói hajóraj az adóval Ostiába érkezett.

A következő ujságcsámok már a Krisztus előtti 62-ik évből valók, s ilyen újdonságokkal kedveskednek az olvasónak:

Augusztus 11. Murena az állami háziisteneknek korán reggel áldozott a Castor templománál, azután szenátus-ülést tartott a Pompejus kuriában. — Syllanus, Cornificius előtt védelmezte a laviumi Roscius, kit erőszakoskodással vádoltak. Vádló volt L. Torquatus. A vádlottat 40 szavazattal 20 ellenében felmentették. — Verekedés volt a Sacra Vián, a Clodius munkásai és az Annius szolgálói közt. Egy más verekedés is volt. A szenátus határozatot hozott, hogy az aerarinsokra rótt bírság ne szálljon át örökösekre. — Délután dörgés, villámás volt, s a villám megütött egy tölgyet az Argiletum tetején.

Augusztus 28. Tullius Sullát ö-szeesküvés vád ellen védte. Vádló volt Torquatus. A vádlottat elítélték. A város praetora, e napon férjhez adta a leányát, minek következtében kihirdette, hogy nem fog törvénykezni, s a kitűzött tárgyalásokat mához 5 napra elhalasztja. — C. Caesar letétén a praetorságot, Hispaniába ment. Hitelezői sokáig visszatartották. — Tertinius praetornak törvényszéki ülés közben fia halála hírért vitték, melyet azonban csak a méreg keveréssel vádolt Copponius barátai koholtak, hogy a törvénykezést hátráltassák. Ujvedve hazafutott, de meg tudván az igazat, a vizsgálatot tovább folytatta. — A Fabius ivénél verekedés volt, s a Curio csapatából két gladiatort agyonütöttek.

Aug. 29. Metella Pia vesztas-űz temetése megtörtént; az Aurelius útja mellett, ősei sírboltjába helyezték el. — A censorok az Ajus temploma teteje kijavítását 25000 sestertiusért kiadták. — Estefele Q. Hortensius beszédet tartott a censuráról és az Allobrog háboruról. — A Sergius bandájának maradványai «varagást indítottak Etruriában. — A «Három csárda» koresmárosát részeg thrákok az utcán megölték.

Tehát ilyenek voltak a régiek újságai, 5—6 sor egy szám, s így jól volt. Boldog ó-kori olvasók s még boldogabb szerkesztők, ti ugyan hamar készen lettek lapjaitokkal! Vajjon mit szólnának a mai újságokhoz, a melyeket már kiló vagy méter számára kell becsülni? Igaz, hogy a régi szerkesztők nem is eresztették hosszú lére a dolgot; leírták egy pár szóval, a részletek kidolgozását az olvasó közönségre hagyva. Milyen egyszerűen elmondják például, hogy a derék Nerva elesített s menten megfeszített egy tengeri rablót, azután meg, hogy a «Sisakos Medve» tisztelretmentő koresmárosát keményen eldönggették, míg a «Három csárda» jámbor gazdáját egyszerűen agyonsepték. — Milyen hasábotok irnának az ilyesmirel a mai újságírók, hány «saját külön tudósítónak» kellene ezért nyargalásznia, s hány olónak mozgásba jönni! Hát a Roscius, Sulla, meg Copponius bűnyige! Micsoda hálás anyag lenne ma az efféle, s hogy öntené arasz számára az érdekfeszítő törvénykezési tudósításokat. — A jámbor Anfidius szökéséből meg legalább is egy kis fiók Panama-botrányt kerekítének, s hetszámra gyönyörködhetnének a közönség az újabbnál újabb leleplezésekben.

De hát az izlés a korral változik; mindennek megvan a magáé, ma ilyen, hajdan amolyan. Csak az anyag nem változik. Az épen olyan ma is, mint ezelőtt kétezer esztendővel. Hiszen azok a koresmai és utcai verekedések, a mészárosok megbírságolása, a temetések, a törvénykezések, templom-tatarozás, stb., nem mind olyan-e, hogy a mai lapok újdonság rovataiban bátran helyet foglalhatnának? Csak épen a Nerva, Demiphon, Poscius, Tullius, Decimus s más klasszikus hangzású nevek helyett kellene holmi kevésbé klasszikus hangzásukat tenni.

Hát még az Anfidius bankár szökése, hisz ez még épen olyan, mintha azok a 2000 éves újságok valamelyik mai lapból ollozták volna ki. Azaz a különbséggel mégis, hogy mai napság olyan szökött bankárt, a ki a rábizott idegen pénzeket el ne sikasztotta volna, még sem lehetne találni.

NEM SZERETEK...

Nem szeretek, nem gyűlölök,
Nincs bennem semmi szenvedély,
Szívemből esend és béke szállt,
A ringató, nyugalmam éj.

S ha reszket is pillámon a
Hivatlan könny: az mit se tesz.
A természetnek rendje az,
Hogy éjjel harmat permetez.

HÓDOSI LAJOS.

MOORE TAMÁS IR MELODIÁIBÓL.

A kuvik be sokat kiabál!
Be sokat egyesít a halál,
Dicsőség-fonta babért
S szerelmi rózsá-füzért!
Az alvó hősnék béke és
Hű könnyezőknék enyhülés;
Soká sirassa még
A hőst a hű s derék!

Borus napi, vér, halál.
Csillag csillagra száll.
Valahány diós fia volt
Erinnek*, már ma holt.

Setéten hull a könnypatak;
Öröm, remény kihaltanak.
Ragyog, tündöklök ám
A könny a hős porán.

Vezértünkünk kiálva —
Te, «Száz csapás», halva!
Te, kivel kiveszni fog
Szabadság, béke, jog!
Ők némák — ám, míg érdem él,
Vagy míg a harcz kit sem kimél,
Büszkélkedik a hon
Eltők s halálukon.

MARTOS FERENCZ.

VÁRKASTÉLY A KÁRPÁTOKBAN.

REGÉNY VERNE GYULÁTÓL.

Francziából fordította HUSZÁR IMRE.

(Folytatás.) (22-ik közzemély.)

XIV.

Az ifjú gróf meg volt kövülve a rémületől. S nem ok nélkül félt. Gondolkozóképessége, az értelem, a következmények levonásához szükséges belátás lassanként el kezdte hagyni. Az egyetlen érzés, mely még nem tompult el benne, az Stilla emléke és az a dal hatása volt, melyet az imént hallott és melyet a komor, kriptaszerű terem falai nem visszhangoztak többé.

Talán káprázat úzte volna játékát? Nem; ezerszer nem! Csakugyan Stillát hallotta, csakugyan őt látta a várkastély bástyáján.

Ekkor újból erőt vett rajta az a gondolat, hogy Stilla megtévelyodött és ez oly borzasztó csapás volt rá nézve, mintha a jegyesét most másodszer vesztette volna el.

— «Örült! — ismétlé. — Igen!... örültté lett, mert nem ismerte meg a hangomat... és nem felelt a kiáltásomra!... Megörült! megörült!»

Valóban a dolog nagyon valószínű volt. Ah! ha kiszabadíthatná ebből a várkastélyból; ha elvihetné krajovai kastélyába, hogy ott egészen neki szentelje magát... a hű ápolás és a forró szerelem bizonynyal visszaadná neki eszméletét!

E gondolatok kóvályogtak Ferencz gróf elméjében. Egész teste forró volt a láztól. Több óra mult el, míg önuralmát vissza tudta nyerni.

Ekkor megkísérelt hidegen gondolkodni és tájékozni magát gondolatai zűrzavarában.

— «Menekülöm kell innét, — mondá magában. — De hogyan?... Mihelyt ismét kinyitják ezt az ajtót!... Igen!... az új élelmszereket az alatt hozzák, míg alszom... Várni fogok... alvást fogok színelni»...

Ekkor az a gyantúja támadt, hogy a kancsóban levő ivóvízben valamely altató szer van... Hátha azért aludt mélyen, azért merült oly teljes eszméletlenségbe, a melynek időtartamát nem bírta meghatározni, mert ebből a vízből ivott!... Nos hát! többé nem fog inni... Még csak az asztalon levő élelmiszerekhez sem fog nyúlni... Nem sokára jönni fognak... és ő is nem sokára...

Nem sokára?... Hogy tudhatta volna ő azt?... Hiszen azt sem tudta, hogy e pillanat-

* Irland.

ban a nap felkelőben van-e, avagy lefelézőben!... Azt sem tudja, éjszaka van-e, vagy nappal!

Ferencz gróf hallgatódzott, vajjon nem hallja-e valami közeledő lépések neszték egyik vagy másik ajtón túlról. De nem hatolt hozzá semmiféle nesz... A szerencsétlen ember folyvást a terem falai mellett figyelt, lázas homlokával, tétova szemekkel; a fülei folytonosan zúgtak, a melle lihegett a nehéz légkörben, mely az ajtóhasadékokon át csak nagyon gyéren újulhatott meg.

Egyszerre, a jobboldalon levő oszlopok egyikének sarkánál, úgy érezte, mintha frissebb légáramlat érintené az ajkait.

Vajjon valamely nyílás volna itt, a melyen némi külső lég hatolhat be?

Igen, ajtójár volt ott, melyet eddig nem vett észre az oszlop árnyéka miatt.

A két fal közt ácsúsznia és elindulnia egy meglehetősen tétova világosság irányában, a mely felülről látszott szétáradni, egy pillanat műve volt.

Itt egy kis udvarra jutott, melynek szélessége öt, vagy hat lépés lehetett. E kis udvar körül volt véve mintegy száz lábnyi magas falakkal; kútfélekhez hasonlított és a földalatti terem börtönudvaránál szolgált, a melyen át némi levegő és világosság hatolhatott be.

Ferencz gróf meggyőződött, hogy még nappal van. A kút felső nyílásán keresztül, a mely részút volt alkalmazva a párkány színvonalán, egy darabka tiszta kék eget látott.

A nap bevégezte legalább is a pályafutásának felét, mert a verőfényes foltocsa kisebbsülni látszott.

Mintegy esti öt óra lehetett.

Ebből az következett, hogy az ifjú gróf legalább negyven óráig aludt és most már nem is kételkedett benne, hogy álmát valamely altató szer idézte elő.

Miután Ferencz gróf és Roczkó június 11-én hagyták el Macsesd falut, kétségtelen volt, hogy július 13-ik napja közeleg a végéhez.

Bármily nedves volt is ezen udvar levegője, Ferencz gróf a legnagyobb élvezettel szívta be és kissé megkönnyebbülve érezte magát. De, ha azt hitte, hogy e hosszú, kémiyalakú ürege keresztül megmenekülhet, nagyon tévedett és csakhamar be kellett látnia csalódását. Teljesseggel lehetetlen volna felmászni e sima falakon, melyeken semmiféle kiszögellés sem látszott.

Ferencz gróf visszatért a földalatti terembe, s miután a menekülés csak a két ajtó valamelyikén keresztül volt lehetséges, tudomást akart szerezni ezen ajtók állapotáról.

Az első ajtó — ugyanaz, a melyiken át ide érkezett, — igen szilárd és igen vastag volt. Nyilván hatalmas vasrezekekkel volt elzárva kívülről, melyeknek kiszakítása emberi erőt meghaladó vállalkozás volna.

A második ajtó, az, a mely mögött a Stilla hangja hallatszott, kevésbé látszott erősnek. A fája itt-ott korhadt volt és azon át talán nem volna lehetetlen utat törni.

— «Igen... erre!... arra!» — mondá magában Ferencz gróf, midőn ismét visszanyerte hidegvérét.

De nem volt vesztegetni való ideje, mert a kastélybeliek valószínűleg vissza fognak térni a terembe, mikorra azt hiszik, hogy már ismét elszenvederülhetett az altató szertől.

A menekvés munkája gyorsabban ment, mintsem kezdetben hitte, mert a nedvesség elkorhasztotta a fát az éreztáncok körül, melyek a tolózárt tartották. Ferencznek sikerült egy darabot kivéni a kesével. Csaknem minden nesz nélkül dolgozott; koronként szünetelt s halgatódzott, meg akarván győződni, hogy semmi zörög sem hallatszik az ajtón kívülről.

Három óra múlva a tolózárt félrehuzhatta és az ajtó nyikorogva megfordult a sarkán.

Ferencz ekkor visszatért a kis udvarba, hogy valamivel kevésbé fojtó levegőt szivhasson.

E perczen a szűk nyíláson keresztül nem látszott már a verőfényes kékség, a mi arra mutatott, hogy a nap már lenyugodott a Retye-

Lehetetlen volna felmászni a sima falakon...

VÁRKASTÉLY A KÁRPÁTOKBAN.

zát mögött. Az udvaron teljes sötétség uralkodott. A párkány nyílása felett néhány csillag látszott, mint valamely nagy messzelátón keresztül. Ott fent apró felhők vonultak el, kergetve azon szellők által, melyek az éj beálltával el szoktak esendősülni. A légkör bizonyos színárnyalatait azt is tanúsították, hogy az első negyedében levő hold már felkelt a keleti hegylány felett.

Körülbelül esti kilenc óra lehetett. Ferencz visszatért a földalatti terembe, néhány falatot evett és vizet is ivott a medenczéből, miután a kancsóban levő vizet kiöntötte. Aztán kését az övébe dugta, kiment az ajtón és becsukta azt maga után.

Talán most találkozni fog a szerencsétlen Stillával, a ki a földalatti folyosókon kóborol?... E gondolatra oly erősen dobogott a szíve, hogy csaknem megrepedt.

Alig néhány lépés után, lába egy lépcsőfokba ütközött. Jól sejtette, hogy ott lépcsőzet kezdődött, melynek egyes fokait felmenet közben megszámolta. Csak hatvan volt, hetvenhét helyett, mint a tulso oldalon a földalatti terembe vezető lépcsőzetnél. Tehát körülbelül még nyolcz lábnyi magasság hiányzott a föld színtől.

Nem tehetett egyebet, mint tovább menni a sötét folyosón, melynek falait kinyújtott két kezével érintette. Elindult tehát előre.

Fél óra mult el a nélkül, hogy akár ajtó, akár rács akadályozta volna útjának folytatásában. De a folyosó számos kanyarulata lehetetlenné tette, hogy tájékozhasssa magát, mily irányban van az Orgall fensikra nyíló kapu bástyájához képest.

Ferencz gróf néhány percig pihenőt tartott és ismét tovább ment. Úgy látszott, mintha a folyosó végtelen volna. De egyszerre egy akadályba ütközött.

Ez az akadály egy téglafal volt. A gróf végig tapogatta a falat és sehol sem talált rajta nyílást.

Erre nem volt kijárás.

Ferencz gróf nem bírt elfojtani egy kiáltást. Összes reményei megtörték ezen az akadályon. A térdei inogtak, lábai roskadtak alatta és a szerencsétlen ember lerogyott a fal mellett.

De a kezével épen a föld felett egy keskeny rést érzett, a melyben a téglák annyira inogtak, hogy szinte szétestek az újai alatt.

— «Erre!... igen! erre!...» kiáltá Ferencz gróf.

És egyenkint kezdte kiszedni a téglákat. Egyszerre a résen túl valamely érczes kongást hallott.

A gróf abba hagyta a munkát. A nesz nem szűnt meg, s egyszersmind a résen egy világsugár is szűrődött át.

Ferencz gróf átnézett a szűk nyíláson.

A mit látott, az a várkastély régi kápolnája volt, a mely az idő viszonyosságai és az elhagyatottság következtében siralmas pusztulás állapotára jutott. A félig 'bedölt boltozat nehány bordája még fennállt ugyan a meggörbült oszlopokon; két vagy három esücsívet bedőléssel fenyegetett; az elpusztult ablakok körül még látszottak a késő goth stílyű kőszítmények némi maradványai; itt-ott egy-egy korhadó márványlap alatt a Gortz-család valamelyik őse pihent; a szentélyben az oltár töredékén még lehetett látni némi megcsönkült faragványokat; a tető egy részét a viharok megkímélték, valamint a főbejárás felett az ingadozó toronyocskát is, melyből egy kőtel függött alá a földig, ama harang kötele, a mely néha még megcsendült, a megkészt macesdi lakosok leirhatatlan rémületére.

E régóta elhagyatott és a Kárpátok égaljának összes időjárásai viszonyosságaitól félig elpusztult kápolnába egy ember lépett be, kezében tolvajlámpát tartva, mely az arcát teljesen megvilágította.

Ferencz gróf azonnal ráismert. Orfanik volt, Gortz Rudolf báró egyetlen kísérője az olaszországi nagy városokban, az a különös ember, a ki önmagával beszélve és a kezeivel hevesen hadonázva járkált az utcákon;

a félreismert tudós, a folyvást chimériákat hajhászó feltaláló, a ki összes tanulmányait Gortz Rudolf báró rendelkezésére bocsátotta.

Ha tehát Ferencz gróf, még a Stilla megjeleése után is kétkedhetett volna, hogy a báró a kárpáti várkastélyban tartózkodik, most már, miután Orfanikot itt látta maga előtt, a kételynek bizonyosságáá kellett változnia. De vajon mit kereshetett Orfanik a romba dől kápolnában ily késő éjjel?

Ferencz gróf igyekezett ezt megtudni és a következőket látta egész világosan.

Orfanik, a földre leguggolva, több érczhengert emelt fel s azokba egy sodronyt erősített meg, a mely a kápolna egyik szögletében elhelyezett orsóról bontakozott le. E munkába annyira elmerült, hogy az ifjú gróftól észre sem vette volna, ha az egészen mellé ment volna is.

Ah! miért nem volt a rés, a melyet a gróf tágitani kezdett, már is oly nagy, hogy átbujhatott rajta! Bement volna a kápolnába, rárohant volna Orfanikra és kényszerítette volna, hogy vezesse el őt a vártoronyba...

De talán szerencse volt, hogy ezt nem tehetne, mert azon este, ha a kísérlet nem sikerülne, Gortz Rudolf báró kétségkívül halállal büntette volna a felfedezett titkokért.

Néhány perczel Orfanik megérkezése után egy másik férfi lépett be a kápolnába.

Gortz Rudolf báró volt.

Ezen ember elfeledhetetlen vonásai nem változtak. Úgy látszott, mintha nem is öregedett volna. A lámpa alulról felfelé megvilágította sápadt, hosszú arcát, hátra fésült hosszú, szürkűlő haját és villogó, szikrázó fekete szemét.

Gortz Rudolf közelebb lépett és vizsgálta Orfanik munkáját.

A két férfi közt a következő párbeszéd keletkezett, nyers, szaggatott hangon.

(Folytatás következik.)

AZ EMBERI TEST GÉPEZETE.

A kengyelfutók és a kerekzők (velocipédézók) versenyzései sokaknak alkalmat szolgáltatnak már arra, hogy az emberi test gépezetének erejéről értekezzenek. Hadd soroljunk el mi is néhány érdekes adatot ennek a pártalán, épen oly hatalmas, mint finom gépezetnek a szerkezetéről és működéséről.

Az emberi testben mintegy 150 csont és mintegy 500 izom van. Egy felnőtt emberben átlag 15 kilogramm vér folydogál s a szívének az átmérője rendszerint 15 centiméter. A szív percenként átlag 70-et dobban s minden dobbanásával 44 gramm vért áraszt szét a testben. Az emberben levő egész vérmennyiség három perc alatt halad át a szíven. A tüdőnkben rendszerint 5 liter levegő van egyszerre. Egy-egy óra alatt 1200 lélekzetet veszünk s 300 liter levegőt emésztünk meg.

Az emberi testben 13 elem van: 5 légnemű és 8 szilárd anyagú. Egy 76 kilogramm súlyú emberben van: 44 kilogramm oxigén, 7 kgr. hidrogén, 1,73 kgr. nitrogén, 600 gramm chlor, 100 gr. fluor, 22 kilogramm szén, 800 gramm villó, 100 gr. kén, 80 gr. hamuszír és 50 gr. vas.

darab volt. A feliratokból s más jelekből kitűnt, hogy a szigonyt teljes félszázada hordta az állat testében.

* **A lóherét** Szent Patrik ünnepén viselik az irlandiak, mivel védszentjük ezt a növényt a szent-háromság jelvényének tekintette. A régi persák is szent virágnak tartották a lóherét s Pininius azt mondja róla, hogy kigyók soha nem jelennek meg a lóheré közelében s lóherével meg lehet gyógyítani a skorpio és kigyó szúrását.

* **Ujságíró csele.** Az olasz királyi pár ezüst-lakodalmával Pompéji romjai között a királyi vendégek zártkörű társalगतak. A társalgás másnap egy napolyi lapban megjelent. Liberias isznak öltözött reporter irta meg.

* **Az ujságírók fiúk** New-Yorkban, hol eddig a legismertebb utcai alakok voltak, most nagyon ritkák lettek, mivel a legtöbb gyakorlott ujságíró fiú a chicagói kiállításra ment szerencsét próbálni. Több new-yorki lap kénytelen felnőtteket szerződtetni a hírlapok utcai elárúsítására.

* **Felélesztett növény.** A Selaginella lepidophylla nevű harasztal Wittrock botanikus azt az érdekes észleletet tette, hogy egy már 11 év óta kiszáradt; herbariumba tett példány nedves homokba ültetve üvegharang alatt s árnyékos helyen újból föléledt, gyökeret vert s új ágakat hajtott.

* **Papiros mumia.** Flinders Petrie angol régész néhány egyiptomi mumiát fedezett fel, melyeknél a koporsó fáját papiros helyettesítette. A tudós igen gondos kifejtés segítségével egy pár koporsónak használt kéziratot még olvashatóvá tett.

* **A gondviselés.** Mendelsohn Mózes híres bölcsész nagyon együgyű kereskedő segéde volt. Lesing megjegyezte egykor, hogy mily esztelenység a sorstól, hogy a genialis ember sorsa ily korlátolt elméjű embertől függ, mire Mendelsohn azt mondá: «Ellenkezőleg, ez a valódi gondviselés, mert ha én volnék a főnök, ennek az embernek koldulnia kellene, mivel én őt semmire sem használhatnám.»

* **Salátaművész** volt d'Albignac Eduard marquis, ki a francia forradalomkor Angliába menekült, már öngyilkos akart lenni kétségbeesésében,

Jantyk Mátya rajza.

JÓZSEF FŐHERCEG A HORTOBÁGYON. — A főherceg kíséretével a gulya megtekintésére indul.

EGYVELEG.

* **A pénzek nevei.** A «frank» szó nemzeti elnevezés s a forradalomban keresztelték el így a lívret; a «sou» a latin «solitus» pénznév rövidítése. Az olasz «lira» szintén a latin «libra-fons» változata. A spanyol «peseta» megmértet jelent, a portugál «reis» királypénzt. Az orosz «rubel» név levágotat, mivel hajdan az ezüst rudból vágták le, a «kopek» lányszát, mert a pénzre a czár lányszával rajzolták le. Az angol «sterling» keletit jelent, mert I. Rikárd keletről hozta be, a «shilling» a latin solitustól ered, a «guinea» elnevezés onnan, hogy a Guineában bányászott aranyból készítették a pénzt. A «penny» s a vele rokon német «pfennig» a zálog szóval áll összeköttetésben, a «dollar» a tallérral. A szerb «dinar» a rómaiak denárja, a török «piaster» az olasz piastro szótól ered, mely érzelmet jelent.

Hitelezők ellen. II. Henrik francia király halála után 1559-ben tömegesen rohanták meg a hitelezők a királyi palotát. A kormányzó Guisek ekkor a Grève-téren akasztófát állítottak fel s kiírták rá, hogy mindenkit, ki követeléssel lép föl a királyi udvarnál szemben, felakasztatnak, ha 24 óra alatt nem hagyja el Páris. A rémítésnek teljes hatása volt.

* **Régi seb.** A Jéges-tengerben nemrég oly cset-halat fogtak, melynek oldalában egy nagy szigony-

* **A színészek jutalma.** A japáni színházakban néha megtörténik, hogy a nézők tetszésük jeléül egyes ruhadarabokat dobnak fel a színpadra, melyeket az előadás után készpénzzel váltanak ki.

* **Az amerikai elnökök hírnevükből** hivatalidejük betöltése után is megélhetnek. Harrison csaknem minden tekintélyes lap meghívta főszerkesztőnek, egy kiadó egyetlen politikai cikkért 5000 forintot ígért, s egy másik 20,000 forintot egy kis munkáért az érvényben lévő törvényekről. Egy képes folyóirat szerkesztője szintén 20,000 forintot ígért neki 12 rövid közleményért.

* **A boldogságról** egy író így nyilatkozik: «A legtöbb ember a boldogságot csodálatos szép és nagy drágakőnek képzele, melyet mindenfelé keres és sehol sem talál meg. Valóságban pedig a boldogság mozaik, ezer apró, látszólag igénytelen kavicsból összerakva, melyeknek összerakásához kell érteni, hogy boldogok legyünk.»

* **A leghosszabb telefonhuzal** jelenleg New-York és Chicagó közt van. Egészben 1539 kilométer hosszú; hat államon megy keresztül. A négy milliméter vastag rézsodrony összes sulya 375,000 kilogramm; a sodrony 10 méternél magasabb, részben czedrusfából, részben gesztenyefából készült 42,750 oszlopon megy végig. Felállítása több millióba került.

midőn véletlenül egy mulató társaságnak salátát készítvén a vendéglő rossz salátája helyett, hírnévre tett szert s művészetével annyira meggagdagodott, hogy rövid idő alatt több mint százezer forintot szerzett össze. Külön kocsival járt déltájban megrendelőihez, acajoufából készült dobozt hordván magával, melyben a salátakészítéshez szükséges szerek voltak. Városszerte ismerik s neve «the french salating» (a francia saláta-király) volt.

* **A japán trónörökös utazást** tesz a föld körül tapasztalat szerzés végett, Yoshi hito herceg ugyan még csak 14 éves, de testileg és lelkileg nagyon fejlődött, mint Európában a húsz éves ifjak.

* **Khinai kegyelet.** Egy khinai nem rég fogadást tett, hogy három évig anyja sírhelyén fog állandóan örködni. Több hónapot töltött már el, de az időjárás viszontagságai a szó szoros értelmében rohasztani kezdték testét, úgy hogy nagy fájdalmak közt elhunyt.

* **A mérgeket** gyakran adják el tévedésből más szer helyett. Ennek elkerülése végett egy nagy amerikai droguista a mérgek számára külön dobozokat készíttetett, melyek mind csengővel vannak ellátva és pedig úgy, hogy a csengő mindaddig szól, míg a dobozt teljesen be nem zárják. A figyelmeztetésnek ezt a módját nagyon észszerűnek s utánzásra méltónak találják.

AZ EZREDEVES KIÁLLÍTÁS TERÜLETE.

Remek női kézimunkák
BORS ISTVÁN Bécs, L. Tuchlauben 5.
Magyar levelezés.

50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplőket és májfoltokat, valamint
bőrtisztító talanságokat
biztosan eltávolítja az

Eszéki Spitzer Kenőcs

és az
eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csak a

DIENES J. C.-féle
gyógyszertárban

Eszéken, felsőváros.

1 tégely Spitzer kenőcs ... 35 kr.
1 üveg „ mosdóvíz ... 40 kr.
1 darab Salvator szappan ... 50 kr.
1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 frt.

Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti
törvényileg beiktatott védjegygel el van látva
és kérik a t. cz. közönség csakis Dienes-féle
eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapesten:
TÖRÖK JÓZSEF úrnál
Király-utca 12.

Dr. Lengiel Fr.-féle
nyirfabalzsam.
Kir. szab. Svédhonra. 4867
Már magában véve azon növényi nedv,
a mely a nyirfából kifolyik, ha annak
törzset megvágjuk, emberemlékezet óta
mint a legkínzóbb szepítő szer volt is-

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgypor
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTAL VEGYÍTVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Kwizda-féle
köszvényfolyadék
Egész palackkal 1 frt o.é.,
fél palackkal 60 kr.—Kapható min-
den gyógyszerárban.—Főletét: ker.
gyógysz. Korneuburgban. Magyar-
országi főraktár Bpest Török József gyógsz.

EZREK MENNEK CARLSBADBA,
hogy rossz gyomrukat kireperálják és újra jól emészenek és
erre elküntenek — néha hiába, egy vagyont; pedig ezt a célt
otthon kényelem-
ben, kevés költ-
"PEPSIN-BOR" mely az ételt meg-
emésztést segít
séggel elérik a
és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállítja. — Az én
pepsinborom kedves íze, és hatása ki nem marad. Egy üveg
ára 1 frt 30 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.

Dr. Lengiel Fr.-féle
nyirfabalzsam.
Kir. szab. Svédhonra. 4867
Már magában véve azon növényi nedv,
a mely a nyirfából kifolyik, ha annak
törzset megvágjuk, emberemlékezet óta
mint a legkínzóbb szepítő szer volt is-

A családi boldogság.
Mindenrendű asszonyok és leányok számára.
Szerkesztette
KALOCSA RÓZA.
Ára fizve 80 kr., keménykötésben 1 frt.
Legjobb védőszer járványos betegségek ellen!

Regeddei
SAVANYÚ
Víz
Olcso árak.
Leírások ingyen.
Főraktár Budapest, V., Lipót-körút 21-a.

Valódi francia méterje
Divat Szatin 55 kr.
Kollarits Józ. és fiai
vászon, fehérnemű és sző-
vöttáru nagy raktárában
az „YPSZILANTI“-hoz
Budapesten,
IV. ker., váczi-utca 5.

A «Franklin-Társulat» kiadásában megjelent és kapható:
EGYHÁZI BESZÉDEK
ALBACH SZANISZLO J.
néhai sz. ferenczrendi áldoztól.
Második kiadás. — Ára fizve 80 kr.

A KATHOLIKUS
ORSZÁGOS AUTONOMIÁRÓL.
Irta Csorba Ferencz.
— Ára fizve 30 krajczár. —
Postán bérmentve megküldve 35 krajczár.

Gyakorlati francia nyelvtan
Utmutatás a francia nyelvnek gyors,
könnyű és alapos megtanulására.
Irta TIPRAY JÁNOS.
Ára vászonkötésben 1 frt 40 krajczár.

MATTONI FÉLE
ERZSÉ-SÓS FÜRDŐ
BET
BUDAPEST-
KELENFÖLD
Idény május 1-től szept. végéig.
Keszű források. Ivó és fürdőgyógyimód.
A gyógyhely fürdői, esetleg ivóforrásai kitűnő
eredménnyel alkalmazhatók: 1. Bármínó okok
folytán keletkezett lobos izzadmányoknál; 2. Női
bajoknál, különösen metritis chronicánál; méh-
körüli és hasbirtalob után visszamaradt izzad-
mányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nem-
különbön daganatok által előidézt izgatottsági
tüneteinél; hurutos állapotok és tisztulási zavarok-
nál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmainál: máj-
bajok, szokványos székrekedés, stb. 4. Szírkór-
nál. 5. Köszvénynél, stb.

FÜRDŐ ÉS GYÓGYINTÉZET
CSÁSZÁRFÜRDŐ ROSENHEIMBAN.
A münchen-salzburgi vonalon. — Magassága 446 méter a tenger színe fölött. — Az első
legnagyobb és legkényelmesebben berendezett KNEIPP-féle intézet, az orvosi tudományok
minden gyógyszerközzel felszerelve. — Ajánlatos ideg-, mellbajoknál, vérszegénység, elhízás, csúsz-,
szaggatás és női bajoknál. — Asvány-, moor-, iszap-, homok- és napfürdők. — Rendelő-orvos:
Dr. Bernhuber F., ezeltől 2 évig Worishöfenben volt fürdő-orvos. Prospektus ingyen és bérmentve.

GANZ ÉS TARSA
VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT
BUDAPEST.
Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket
épitkezési és gépészeti célokra vízvezető csöveket, sziv-
vattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a
belvizet leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szer-
kesztett turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hen-
gerekkel és malomberendezési czikkeket. — Zsilipeket
bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alag-
csöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez,
czölöpverő gépeket, anyagszállító kocsikat. — Álló vagy
fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden-
nemű zúzógépek.

Alakult 1838-ban. Cs. kir. szab. Alakult 1838-ban.
Adriai Biztosító Társulat Triesztben.
(RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA.)
VAGYONKIMUTATÁS.
Élethibtosítási osztály. — A) Mérlegszámla 1892 december 31-én.

ELEMI BIZTOSÍTÁSI OSZTÁLY.
B) Mérlegszámla 1892 december 31-én. (Az élethibtosítási osztály kivételével.)
VAGYON: Osztr. ért. TEHER: Osztr. ért.
Künnlevő részvénybirtoklás ... 2 400,000 —
Váltótárca és banktalványok ... 454,640 08
Értékpapírok a B) részletelés szerint ... 3 478,150 —
Igazlatok Triesztben ... 380,000 —
Pénztár-dílmány az igazgatóságnál és a
vezérigazgatóknál ... 121,033 08
Jelzálog-kölcsön ... 1,000 —
Követelések hitelintézetek, takarékpénztár-
ra és bankároknál ... 1 261,271 96
Ingóságok és biztosítási tábla-ek az igaz-
gatóságnál és az ügynököknél ... 30,704 25
Külföldi adósság ... 114,901 13
Vezérigazgatók (a folyó számlák egyenl.) ... 1 148,512 18
Függetlenség ... 73,424 63
Kerületi igazgatók ... 9,554 72
Külföldi biztosító társaságok ... 500,508 84
Átvitt jutalékok és szervezési költségek ... 9 976,409 37
Trieszt, 1893 május havában. 22 271,765 99

Mosóruha-szövet
KUNZ és MÖSSMER vászon- és fehérnemű-áruházában,
Budapest, Kigyo-tér „a szép juhászhöz“,
levantin, baliszt, creppzephyr, selyemhulladék, czérnaszövet, turista-flanell, atlasz-szatin.
Csakis jó minőség és jó mosó-szin. — Minták kívánatra készséggel ingyen és bérmentve.

Egészen ujonnan berendezve! Fürdő-idény tartama május—szeptember. Villamos világítás!
A leggazdagabb
szénsavas vasas források.
Buziás
(gyógyfürdő)
Kneipp-kúra Buziáson.
A női bántalmak, vérszegénység, sápkór,
hólyaghurut és vesefény, aranyeres bántal-
mak, gyomor- és bélhurut, idegbajok ellen
kiváló orvosi tekintélyek által ajánlva.
Szénsavas vasas meleg (pezső)-tükör-für-
dők, egy külön e célra emelt új épületben, a legkényel-
mesebben berendezve nők és férfiak számára. — Láp-
(mór)-fürdők. Calorisor-fürdők. Mindennemű
kádfürdők. Uzsoda a természetes források fölél
emelve, (17—18° C. fokra melegítve). Kellemes
égeli. Jó olcsó lakások. Kiténő kiszolgálás és jó étkezés.
Naponta többször zene. Ezen villamos világítás a parkban.
Állandó fürdőorvos: Dr. Sántha György.

BUDAPESTI CZÉGEK.

Fényképezési készülékeket
mükövelők számára, legújabb uti távcsöveket kitűnő szemüvegeket és orrcsipeseket, megvizsgált maximál-láshőmérőket, Aneroid (légsúlymérőket) szabadalmazott rajzeszközöket ajánl
CALDERONI és Társa Budapest.

Fájós lábakra
ajánlom készítményeimet
GERŐ ADOLF
cipészemester
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Dianafürdő-épület.

Neuschlosz Ödön és Marcel
parket-gyára. Budapest, V., Felső-rakpart 10.
Ajánlja kitűnő minőségű puha- és keményfa padozatait. Számos kitüntetés. Nagy készlet.
Mintalapok, árjegyzékek ingyen és bérmentve.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Peronospora feckendők,
ruggyanta tömlők, kerti feckendők,
és kutak raktára.

KÖZPONTI
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV.-TÁRSASÁG
5000
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindennemű érték-papírokat és pénzemeket.

A MAGYAR ASPHALT RÉSZV.-TÁRSASÁG
Andrássy-út 30.
Elvállal nedves lakások szárazzáttételi és minden néven nevezendő asfalt-burkolási munkákat.

Toronyórákat
legelőnyösebben, legújabb és legjobban készíti:
Mayer Károly L.
Órágyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi műiparúrok raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kiválóan új nagy képes árjegyzékek bérmentve küld.

BERÉNYI HENRIK
női ruha készítemi terme.
Budapest,
Kristóf-tér 6. sz.,
ezelőtt József-tér 14.
Nádor-utca sarkán.
Hirdetések elfogadtatnak a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

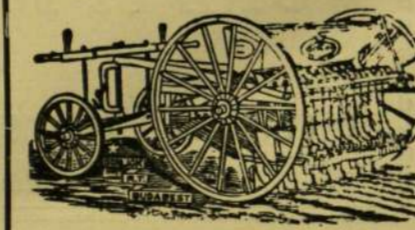

Uj szab. closet-ülések,
légmentesen zárva, románczozott öntővas-csészével; megdőlt léghuzamot és ártalmas károsítókat nyitott árrészeknél. Fényezett blödecskával 10 frt. Utánvételt küldetik a készítő által
WOLF SOMA
budapesti vasbutor-gyári raktára, Dorottya-u. 2/c.

Szt.-MARGITSZIGETI GYÓGYFÜRDŐHELY.
A szt.-Margitszigeti 43-7° C. hővíz kitűnő eredménnyel használtatott mint fürdő vagy belsőleg, mint gyógyvíz és bellegzésre a következő kóralakok ellen: köszvény, osz, zsák, idült kútegek, külsértések után fellépett izadányok, görvény és bujakór, máj-, gyomor-, bélbántalmak, idült székrekedés, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdő-, húrt, hűderek, idegbántalmak. Meglepi sikerrel használtatott a **massage, villamos fürdő, hidegvíz- és Kneipp-féle gyógymód.** 135 hold sétakert, tiszta, pormentes levegő és 300 vendégszoba, tansalgái és tekező-terem, posta, telefon, távirda, gyógyszer-tár és elismert jó konyha. — Rendelő fürdő- orvos: **Dr. Bauer Antal** főhercegi udvari orvos. — Naponta **katonna- és csigányzene.** — Hajóközeledés félóránként; menettírti jegy: hétköznap 20 kr., vasár- és ünneppap 40 kr., gyermekjegy 10 kr. **Fürdő-idény tartama: május 1-től október 1-ig.** — A Szt.-Margitszigeti gyógyvíz, ugyszintén a szénsavval ellátott Szt.-Margitszigeti üditő savanyvíz mindenkor frissen töltve kapható és mint legjobb és legelőnyösebb asztali ital és egészség-ápoló víz kitűnő sikerrel használtatik: **gége-, garat-, tüdő- és hólyaghurut, valamint köszvény, máj-, gyomor- és bélbántalmak ellen.** — **Arzabály kívánatra bérmentve megküldetik.** Megrendeléseket lakásokra, ugyszintén gyógyvízre és üditő savanyvízre átvesz a szt.-Margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapestben.

WEINWURM ANTAL
tenyképező első magyarország chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3.
készít mindennemű czinkkedzésű díszes antotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia utján. Alaprajzok, térképek, halózatok fotolitografián át a legújabb nyomatokban sokszorosítottatnak.
Külön berendezés házonkívül való fényképfelvételekre.

SCHLICK féle vasöntőde és gépgyár részv.-társ. **BUDAPESTEN.**
Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár:
VI. külső váczai-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.
Gőz- és járgány-cséplőkészületek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egyetemes aczél-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint
Schlick-féle szab. „**HALADÁS**” sorbavető gépek,
Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszázó gépek, szállító ható mezel vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Budapest fő- és székváros villamos világitása.
Mintán a fő- és székváros törvényhatósági bizottságának május hó 18-án tartott közgyűlése a villamos világitás szolgáltatására vonatkozó s velünk kötendő szerződést helybenhagyta, azonnal hozzáfogtunk a szükséges villamos művek felállításához. Az előkészületek akként fogantatosítottak, hogy esetleges t. cz. fogyasztóinknak a villamos áram szolgáltatását már ez év őszére helyezhetjük biztos kilátásba. — A t. cz. közönség kényelmére
VII. ker., Erzsébet-körut 24. szám alatt
külön villamos irodát
nyitottunk, a hol is:
1. a villamos világitásra vonatkozó mindennemű felvilágosítással szívesen szolgálunk;
2. átveszünk ugyanott bejelentéseket a főváros utcáiban lefektetendő kábel-hálózatunkhoz való csatlakozásokra, és
3. elvállaljuk ugyanott a villamos berendezésekhez szükséges költségelőirányzatok díjmentes elkészítését is.
Felhívjuk tehát a t. cz. közönséget, hogy a villamos áram igénybevétele iránt a szükséges bejelentéseket nálunk mielőbb megtenni sziveskedjék, mivel a kábelbefektetést a főváros utcáiban már a legelővidebb idő alatt kezdjük meg, és mert azon bejelentések, melyek velünk előbb közöltetnek, mint a hogy a kábelbefektetés az illető utcában fogantatosított, előnyben részesülnek.
A budapesti légszeszgyárak helyi igazgatósága.

VASÁRNAPI UJSÁG

25. SZÁM. 1893. BUDAPEST, JUNIUS 18. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és egész évre **12 frt** POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre **6 .** Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre **8 frt** félévre **4 .** Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre **5.—** Kétföldi előfizetésekhöz a postallag meghatározott viteldi is csatolandó félévre **2.50**

BÁRÓ JÓSIKA MIKLÓSNÉ.

1813—1893.

EZ ELŐTT néhány nappal egy derék magyar nő halálát jelenté a hozzánk Drezdából érkezett távirat. Báró Jósika Miklósné Podmaniczky Julia bárónő, huszonnyolcz évi özvegysége után, nyolczvan éves korában junius 10-én jobblétre szenderült. E magasztos női ére-nyekkel megáldott asszonyt 1865 óta, mikor férje, a nagyhirű regényíró meghalt, csupán egy sir kapesolta Drezdához, de e sir neki mindennél drágább volt. Ebben a sirban nyugszik Jósika Miklós, kinek nevé ott a külföldön csak egy egyszerű fehér kereszt jelöli, de itt e hazában minden művelt magyar kegyelettel őrzik emléket.
A mily viaszos élete volt Jósikának első ne-vel, Kállay Erzsébettel: épen olyan boldog, a költőre nézve szinte megbecsülhetetlen a másodikkal, Podmaniczky Julia bárónővel, kit mintha azért rendelt volna melléje a Gondvise-lés, hogy legyen a esüggedő férfinak vigasz-talója, a ki belé hitet és bizalmat önt, kiragadja apathijából s hitvesi szeretetével visszavará-zsolja ifjú álmait, midőn a nagyvilági kénye-lemhez szokott költő egy csapásra hazáját, va-gyonát, mindenét elveszté.

Báró Podmaniczky Julia a hírneves Podma-niczky-család sarjadéka. Atyja Károly, fia annak a Podmaniczky Sándornak, ki a múlt század végén s a jelennek elején a magyar műveltség-nek egyik előharczósa volt; anyja Noszticz-Jánkendorf Eliza, Noszticz-Jánkendorf Adolf száz kir. miniszter leánya. A családot nyolcz gyermekkel áldotta meg Isten, a kik közül b. Podmaniczky Frigyes ma is életben van. A Podmaniczky-család a legműveltebb magyar családok közé tartozott a múlt század második felétől kezdve. Az apa és anya kiváló gondot fordítottak gyermekeik nevelésére. Rendszeres tanítókat tartottak mellettök, kivált a magyar nyelv oktatására. Juliát először valami Angyalffy tanította s gyakorolta a magyar nyelvben, ké-sőbb Zsivora György, az akadémia volt tiszte-leti tagja. Julia az irodalom ismeretében és társadalmi műveltségben kitűnő haladást tett már serdülő korában s ifjúkori tanulmányait később ügyesen is tudta értékesíteni.

Podmaniczky Julia 1837-ben ismerkedett meg az akkor már ünneplott regényíróval, huszon-negyves korában. Az első ismeretség tartós és állandó hatással volt mind reá, mind Jósikára

BÁRÓ JÓSIKA MIKLÓSNÉ, PODMANICZKY JULIA BÁRÓNŐ.